

22. Mavisel Yener'in "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" İsimli Çocuk Kitabının Göstergebilimsel Çözümlemesi¹

Serpil ÖZTÜRK²

Feyza Nur GÜNDOĐDU³

APA: Öztürk, S. & Gündoğdu, F. N. (2025). Mavisel Yener'in "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" İsimli Çocuk Kitabının Göstergebilimsel Çözümlemesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (44), 377-396. **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14836847>

Öz

Edebi türler çocukların hayal dünyasını, ufuklarını genişletir. Kuşkusuz bu türler içerisinde şiirin yeri ayrıdır. Çünkü anlam, her dizede okuyucunun hayal dünyasında sürekli bir yaratım halinde biçimlenir. Bu da bireyin var olan sınırları aşması anlamına gelir. Mavisel Yener tarafından kaleme alınan "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" kitabı çocukları hayal kurmaya davet eden, sınırları aşmaya zorlayan bir şiir kitabıdır. Dolayısıyla yazarın kaleminin güçlü olduğu düşünölmüştür. Hem bu nedenle hem de görece çok satan ve çocukların yüreklerini ısıtan "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" kitabı incelemeye değer bulunmuştur. İnceleme için nitel yaklaşım modellerinden betimsel analiz tercih edilmiştir. Çalışmanın amacı "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" eserinin Greimas'ın göstergebilim yöntemine göre çözümleyerek metnin dış özelliklerinin, eyleyenler çizgisi dâhilinde öznenin, nesnenin durum ve dönüşümlerini tespit edip betisel ve anlatısal düzeyde bir çözümle yapmaktır. Alanyazını incelendiğinde çocuk şiirlerinin bu anlamda bir çözümlemesinin daha önce hiç yapılmadığı görölmüştür. Çalışmada betisel düzeyde ele alınan kesitlerin ve bölümlerin giriş, gelişme ve sonuç bölümünden oluştuğu; eyleyenler arasındaki ilişkinin ise Greimas'ın temel görüşündeki düşüncesiyle orantılı olarak öznenin, ana ekseninde yer aldığı; incelemede tespit edilen eksenler ve kipliklerin de Greimas'ın temel düşüncesiyle örtüştüğü sonucuna varılmıştır. Alandaki çalışmalardan farklı olarak özne ve nesnenin arasındaki ayrışım durumu, şiirin sonunda çözüme ulaşmıştır. Bu sayede de birleşim ekseninin meydana geldiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Çocuk edebiyati, Greimas, göstergebilim, Mavisel Yener

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Mavisel Yener'in "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" adlı çocuk kitabının göstergebilimsel analizi. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmaı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Etik İzni: Sakarya Üniversitesi Etik Komisyonu tarafından 08.05.2024 tarihli, 63 sayılı kararla etik izni verilmiştir.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Ithenticate, Oran: %13

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 13.12.2024-**Kabul Tarihi:** 07.02.2025-**Yayın Tarihi:** 21.02.2025; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14836847>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü / Master's Student, Sakarya University, Faculty of Education Sciences Department (Sakarya, Türkiye), **eposta:** serpil.ozturk3@ogr.sakarya.edu.tr, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0009-0004-2308-4451> **ROR ID:** <https://ror.org/04ttnw109>, **ISNI:** 0000 0001 0682 3030, **Crossref Funder ID:** 501100004473

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü / Master's Student, Sakarya University, Faculty of Education Sciences Department (Sakarya, Türkiye), **eposta:** feyza.gundogdu@ogr.sakarya.edu.tr **ORCID ID:** <https://orcid.org/0009-0007-2838-9002>, **ROR ID:** <https://ror.org/04ttnw109>, **ISNI:** 0000 0001 0682 3030, **Crossref Funder ID:** 501100004473

Semiotic Analysis of Mavisel Yener's Children's Book "Let Fairy Tale Lovers Look at the Clouds"⁴

Abstract

Literary genres expand children's imagination and broaden their horizons. Undoubtedly, poetry holds a special place among these genres. This is because meaning, in each verse, is in a constant state of creation within the reader's imagination. This leads the individual to transcend existing boundaries. The book "Let Those Who Love Fairy Tales Look at the Clouds" written by Mavisel Yener is a poetry book that invites children to dream and pushes them to break through limits. Therefore, "Let Those Who Love Fairy Tales Look at the Clouds", which has become relatively popular and warms the hearts of children, has been deemed worthy of analysis. Descriptive analysis was used in the study. The aim of the study is to analyze the work using Greimas' semiotic method, identifying the external features of the text as well as the subject's and object's states. Upon reviewing the literature, it was found that no such analysis had been conducted on children's poetry in this manner. The sections and excerpts examined at the descriptive level were found to consist of an introduction, development, and conclusion; the relationship between the actants aligned with Greimas' core theory, with the subject taking a central role. The axes and modalities identified in the analysis were also found to coincide with Greimas' fundamental ideas. Unlike other studies in the field, the separation between the subject and the object reaches a resolution at the end of the poem. This marks the identification of the axis of conjunction.

Keywords: Children's Literature, Greimas, Semiotics, Mavisel Yener.

⁴ **Statement (Thesis / Paper):** Semiotic analysis of Mavisel Yener's children's book "Let Fairy Tale Lovers Look at the Clouds". It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Ethics Approval: Ethical permission was granted by Sakarya University Ethics Commission with the decision dated 08.05.2024 and numbered 63.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received –Ithenticate, Rate: %13

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 13.12.2024 -**Acceptance Date:** 07.02.2025 -**Publication Date:** 21.02.2025; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.14836847>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Giriş

Gösterge kendisinden başka bir şeyi işaret eder. Soylu (2020, s. 22) iletişim amacıyla kullanılan düz anlam, yan anlam gibi cümle çeşitlerinin yanı sıra aklımıza gelen simgeler, sesler, işaretler hatta sayılar ve harflerin gösterge sayıldığını belirtir. Kerimoğlu'na (2022, s. 30) göre başlangıçta gösterge, dilbilimi alanında tutulmuştur. Daha sonra ise dilbilimden ayrılmış ve başlı başına bir alan haline gelmiştir.

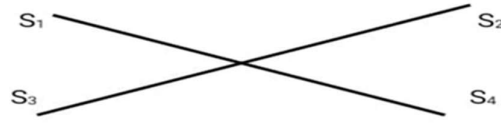
Gösterge kavramı Saussure'un dil anlayışında öne çıkar ve dolayısıyla bu alanın kurucusu da kendisi kabul edilir. Saussure (1985, s. 72) göstergeyi iki terimle açıklar. Bunlar; kavram ve işitim imgesidir. Kavram, daha çok anlamı ifade ederken işitim imgesi ise seslerin birleşme yönünü ele alır. Bu iki ögenin birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu ve birbirlerini çağrıştırdıklarını belirten Saussure, bunların birleşmesine gösterge demeyi uygun bulur. Burada belirtmeliyiz ki Saussure kavram yerine "gösterilen" ve işitim imgesi yerine de "gösteren" terimlerini benimsemektedir. Kalelioğlu (2020, s. 51-73) göstergenin özelliklerini nedensizlik, çizgisellik, dizge, değer, eş zamanlılık, art zamanlılık, töz, biçim, dizim ve çağrışım olarak sıralar. Ona göre Saussure'un kuramı daha çok göstergeler arasındaki ilişkiler üzerinde durur ve anlamın nasıl üretildiğini araştırır.

Göstergebilim

Göstergebilim, yoruma açık ya da yorumlanabilen her türlü olay ve durum olarak tanımlanabilir. Kuramın öncülerinden Saussure göstergebilimin toplumsal işlevi üzerinde durur. Bir diğer kuramcı Peirce ise göstergebilimin mantıksal yönüyle ilgilenir. Bununla birlikte bugün karşımıza göstergebilim için "semiyoloji" ve "semiyotik" terimleri çıkar (Ayдын & Uyar, 2022, s. 269). Rıfat (2019, s. 23) göstergebilimi; daha geniş ve daha yalınlaştırılmış bir anlatımla, insanın içinde yaşadığı dünyayı anlamasını sağlayan bir araç olarak tanımlar. Göstergebilime dair model geliştiren ve göstergebilim deyince akla ilk gelen kuramcılardan biri de Algirdas Julien Greimas'tır.

Greimas daha çok mantıksal matematiksel göstergebilim ile ilgilenmiş ve göstergebilimin kaynağı olarak "halkbilim", "söylembilim" ve "yapısal dilbilim" i işaret etmiştir (Greimas, 1966; Yaylagül, 2022; Yücel, 2005). Aynı zamanda Greimas için anlamın son derece önemli olduğunu söylemek mümkündür. Öyle ki anlatı için "konu", "eylem" ve "eyleyen" olarak adlandırılan karakter türlerinin temelini oluşturmuş ve anlatı çözümlemesi yöntemini ortaya koymuştur. Kırac ve Uçan (2013) Greimas'ın eylem üzerinde odaklandığını ileri sürer. Onlara göre Greimas eylemin insan, bitki, hayvan ya da herhangi bir nesne olduğu ile ilgili geniş bir görüşe sahiptir. Öte yandan Greimas'ın, göstergelerin içerdikleri kavramsal karşıtlıklar ve karşıtlıklar arasındaki ilişkileri "göstergebilimsel dörtgen şema" ile ifade ettiğini söylerler. Greimas'ın (1966, s. 54) şema olarak ifade edilen bu dizilimi basitten karmaşığa, somuttan soyuta ilkesini gözeterek yaptığı görülür. Soyut düzeyde üç temel deneyim olan "karşıtlık", "çelişiklik" ve "içerme" gibi anlamsal ilişkiler kurarak süreci detaylandırır.

Üç temel deneyimden oluşan anlatı çizgisi insan davranışının ve yaşamının anlamını aramak şeklinde de yorumlanabilmektedir ve bunlar kavramsal, biçimsel açıdan bir üst dil oluşturmaktadır (Rıfat, 2007 & Yücel, 2005). Anlamsal eksen ise benzerlik, karşıtlık ya da çelişiklik gösteren iki terim arasındaki anlam boyutu olarak tanımlanır (Öztokat, 2005, s. 34). Burada her şey adeta anlatının göndericisinin kendisini anlatıcı mesajlarını üretecek ya da okuyabilecek bir konuma getirmesiyle mümkün olur. Böylece anlam göstergesel karelerin yanı sıra izotopik kümeler halinde de açığa çıkacaktır (Greimas, 1970, s. 51).

Şekil 1: Göstergebilimsel Dörtgen (Greimas, 1970, s. 51)

Model sayesinde her bir durumun pozitif ve negatif şekilde ayrıldığı tespit edilir. Greimas'a (1970, s. 51) göre bu, her bir eyleyicinin farklı bir ayrıma atfedilebilmesini sağlar. Bu şekilde eyleyen yapısı aşağıdaki gibi bölünür.

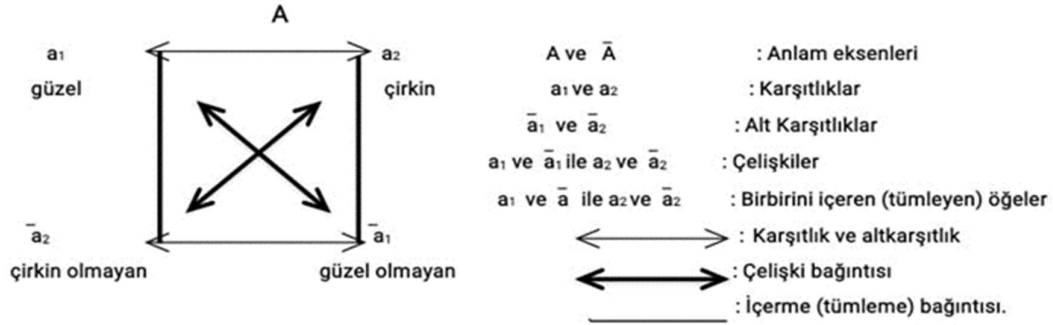
Olumlu konu ... negatif özne (veya anti özne)

Pozitif konu ... negatif nesne

Olumlu gönderen ... gönderen (veya alıcı karşıtı)

Olumlu alıcı ... gönderen (veya anti alıcı)

Greimas (1970, s. 52) olumlu ve olumsuz karşıtlığın iyi ve kötü içerikle donatıldığı, kahraman ve hain, yardımcı ve rakip vb. çiftlerin ortaya çıktığını belirtir. Göstergebilimsel dörtgenin daha iyi anlaşılması için Rıfat (2005) Greimas'ın modelini geliştirir ve uygun bir örnekle konuyu açıklamayı tercih eder.

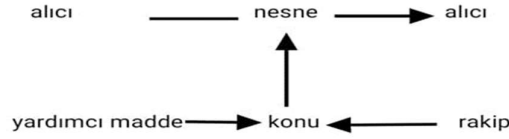

Şekil 2: Göstergebilimsel Dörtgen (Rıfat, 2005, s. 79-80).

Şekilden hareketle ortaya konulan ilişkiler düzeni, bir anlamlı bütünün soyut ve mantıksal düzeyde oluşmasını sağlayan iki öğeyle belirtilmiştir. Bunlar temel yapı (ikilikler) ile temel sözdizimsel (ikiliğin öğeleri arasındaki mantıksal ilişkiler, dönüşümler) yapı olarak konumlandırılmıştır. Göstergebilimsel anlam çözümlemesi özelden genele, genelden özele, bütünden parçaya doğru, sürekli bir açılım halinde eklemeler (Rıfat, 2019 & Yücel, 2005). Metinleri göstergebilim metoduyla çözümlediğimizde yüzeysel ve derin düzey karşımıza çıkar. Yüzeysel düzey kendi içerisinde anlatı ve söylem düzeylerini barındırırken derin düzeyde ise anlamsal-mantıksal düzey yer alır (Uçan, 2016; Sığırcı, 2020).

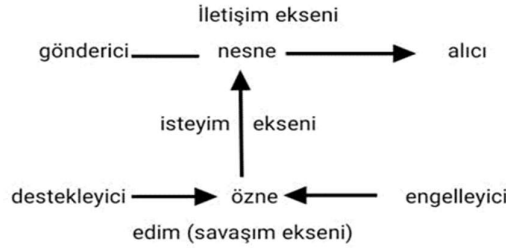
Göstergebilimde eyleyenler adını ilk olarak Tesniere'nin kullandığı görülür. Yücel (2005, s. 147)

Tesniere'in "eylemin belirttiği oluşa etken ya da edilgen biçimde katılan varlık ya da nesne" tanımlamasını getirdiğini belirtir. Greimas (1966, s. 180) bu düşüncüyü geliştirir ve daha sonra modelleştirir. Modele göre, anlam yapısının betimlenmesi için ilişkiler ağı gerekir. Alıcı, nesne, yardımcı, konu ve rakip kavramlarının birbiriyle ilişkisini bir şekilde ifade eder.

Şekil 3. Eyleyenler şeması (Greimas, 1966, s. 180).

Eyleyenler şemasını Yücel (2005) daha anlaşılır kılmak amacıyla "anlatıcı izlencesi" olarak detaylandırır. Burada altı temel eylem belirlenir. Bunları; gönderen- gönderilen, özne-nesne, yardımcı ve engelleyici olarak sıralar.

Şekil 4: Anlatıcı izlencesi (Yücel, 2005, s. 148).

Eyleyenler şemasını anlatmak gerekirse:

1.İletişim eksenini (gönderici-nesne-alıcı): Tüm iletim ve aktarım olgularının gerçekleştiği düzlemdir. Bu ekseninde göndericinin işlevi başka kişi, nesne ya da alıcıya bir şey iletmek yahut onun hangi nesneye gereksinimi olduğunu göstermektir. Nesneyse bu ekseninde göndericinin ilettiği ya da alıcının yoksun bulunduğu şey olarak tanımlanır. Örneğin masallarımızdaki derviş genellikle gönderici işlevini yüklenir (Yücel, 2005, s. 148).

2. İsteyim (özne-nesne) eksenini: İstekten kaynaklanan edim eksenidir. Burada özne, iletimin kaynağı kendisi olmamakla birlikte, gerçekleştirdiği değişik eylemlerle önündeki tüm engelleri aşarak nesnenin alıcıya ulaşmasını sağlar. Bu iletimin gerçekleşebilmesi için onun işe karışması zorunludur. Örneğin masallarımızda çoğu kez şehzade özneyi tanımlarken evlenmek istediği kız ise nesne olarak tanımlanır (Yücel, 2005, s. 149).

3.Edim (yapım) eksenini: "Yardımcı- özne- engelleyici" eksenidir. Burada öznenin gerekli olan güçle donanması önemlidir. Bu güç, özneye yardımcı tarafından sağlanan bazen bir bilgi, bir nitelik, bazen de bir nesne olabilir. Engelleyici ise, öznenin eylemini güçleştiren bir bilgi, bir nitelik veya bir kişi olabilir (Sığırcı, 2020, s. 82). Örneğin Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler masalında, üvey annenin Pamuk Prenses'e

verdiği elma engelleyici eksen de yer alırken Yedi Cüceler yardımcı eksen konumunda gösterilir.

Her bir öge birden çok işlevi yerine getirebildiği için metinlerde altı öge aynı anda bulunmayabilir. Burada zorunlu olan sadece özne ve nesnenin varlığıdır (Sığırcı, 2020, s. 83). Dolayısıyla ele alınacak bir metinde özne ve nesnenin temel yapı taşı olduğu görülür. Greimas (1966, s. 20) bu öğelerin ilişkili olduğunu savunmaktadır. Kuramda öne çıkan üç düzey ise şöyledir: Betisel düzey, anlatsal düzey, izleksel düzey.

Betisel düzeyde ele alınan bütüncedeki göstergeler gerçek dünyadaki karşıtları ile sorgulanarak tanımlanır ve doğrudan gerçek dünyadaki nesnelere gönderimde bulunur (Soylu, 2021, s. 49). Anlatsal düzeyde anlatımın işleyiş biçimi ele alınır ve anlatıdaki kişiler adlarına göre değil, yaptıkları işleve göre betimlenir. Eyleyenler şemasının anlatıcı izlencesi bu aşamada gerçekleştirilir. Anlatı izlencesinin dört temel aşaması; eyletim, edinç, edim ve yaptırım olarak belirtilir. Eyletim ve edinçte gönderen ile özne etkileşim içindeyken edim ve yaptırımdaysa özne ile nesne etkileşimindedir (Günay, 2008, s. 152). Belli bir hareketin ya da olayın bulunduğu "anlatılar" çözümlemenin bu aşamasında gereklidir. Durağan yapıya sahip bir bütüncede anlatsal düzey söz konusu olmayabilir. İzleksel düzey, anlamın en derin ve en soyut aşamasıdır dolayısıyla çözümleme de en zor bu aşamada yapılır. Bütüncenin derin yapısındaki yan anlam, çağrışımsal değer, simgeleştirme gibi soyut durumlar burada ortaya konur. Ayrıca gerek betisel gerekse anlatsal düzeyde ortaya konulan durumların, dönüşümlerin, nesnelere, uzamların ve eyleyenlerin gösterdikleri ve göstermek istedikleri her neyse ele alınmalıdır (Yücel, 2008, s. 86).

Çocuk edebiyatı

Çocuk edebiyatı çocuğa okuma sevgisi ve okuma alışkanlığı kazandırır. Çocuklara yaşam ve insan gerçeğine ilişkin sanatçı duyarlılığı ile kurgulanmış ipuçları sunar ve ana dilin kullanım olanaklarını sezdirir. Çocuk edebiyatının amacı ise yazılı kültürde sağlıklı ve sürekli etkileşim kurabilen bireyler yetiştirmektir (Sever, 2003, s. 190). Çocuk edebiyatı için kahramanı çocuk olan ve çocuk gerçekliğini yansıtan bununla birlikte "çocuğa görelik" ilkesiyle hareket eden yazın alanı demek de mümkündür. Tanımlardan yola çıkarak çocuk edebiyatının doğal kaynağının çocuk ve çocukluk olduğunu söyleyebiliriz (Şirin, 2019, s. 49, 97). Bu bağlamda çocuğun ruhsal yapısının, ilgi, istek ve düşüncelerinin göz önünde bulundurulması şarttır (Oğuzkan, 2021, s. 8). Ayrıca çocuğun dünyasında her şey mümkündür. Bir anlamda "yok" yoktur. Ona toplumla ve hayatla ilgili pek çok şeyi yetişkinler öğretse de çocuğun bir yetişkinin artık hatırlamadığı muazzam bir ufku ve hayal dünyası olduğu unutulmamalıdır (Baş, 2015, s. 4). Dolayısıyla eserlerde çocuk gerçekliği ve çocuğun bakış açısı dikkate alınmalı ve çocuğun hayal dünyasını renklendiren içerikler tercih edilmelidir.

Çocuk edebiyatının temel amacı; çocuklara ana dilin kullanım olanaklarını sezdirmektir. Bunun dışında yazılı metinlerle sürekli karşılaşılacak çocuğa sağlıklı iletişim kurmayı öğretmek de çocuk edebiyatının amaçları arasında gösterilir (Sever, 2003, s. 190). Eğitim hayatında çocuklara bilgi veren kitaplar kuşkusuz ki ders kitaplarıdır. Ama bu kitaplar zevk vermektense, duyguları ve hayatı tüm yönleriyle tanıtmaktan uzaktır. Bu bakımdan çocuk edebiyatı tatmin edici ve gereklidir (Oğuzkan, 2013, s. 12). Anadilin olanaklarını sezdirmek, az kelimeyle çok şey ifade edebilmek, okuyucuya farklı dünyaların kapılarını aralayarak onu keşif sürecine çekmek en başta şiirin üstlendiği yetkinlik alanıdır. Dolayısıyla çocuklar için yazılmış bir şiir kitabını göstergebilim doğrultusunda çözümlemek hem araştırmacılara hem okuyuculara farklı bakış açıları kazandıracaktır. Araştırmacılar yetişkinliklere yönelik eserlerin ya da farklı yaş gruplarına göre kaleme alınmış metinlerin yanı sıra göstergebilim ölçütlerinin çocuk şiirlerindeki yerini kavrayıp sorgulayabilecek ve konuyla ilgili farklı araştırmalara yönelebilecektir.

Alanyazını incelendiğinde göstergebilim ışığında öykü, masal gibi edebi türlerin çeşitli araştırmacılar tarafından dikkate alındığı ve konuyla ilgili çözümlenmeler yapıldığı görülmüştür. Alanda yapılan çalışmalar ise şöyledir: Aydın ve Uyar'ın (2022) "Göstergebilimsel bir çözümleme örneği olarak Cemil Kavukçu'nun Abla adlı öyküsü" çalışmasında anlatıcının ve öznenin istediği sonuca ulaşamadığı tespit edilmiştir. Demir'in (2017) "Hansel ve Gretel Adlı Masalın Greimas'ın Eyleyenler Modeline Göre İncelenmesi" çalışmasında, klasik çocuk masallarında göstergebilimleri eyleyenler açısından incelemiştir. Edizer Çetinkaya ve Konu'nun (2018) "Çocuklar için hazırlanan masal kitaplarındaki dil dışı göstergelerin incelenmesi" isimli araştırmalarında masalarda görüntüsel gösterge türünün yoğun olarak kullanıldığı ve masallar için çocuğun çok zorlanmadan masalın metin içi ve metin dışı anlamlarına yönelik tahminler yapabileceği sonucu elde edilmiştir. Tarakçı'nın (2023) "Ziya Gökalp'ın Alageyik manzum masalının göstergebilimsel analiz metoduna göre incelenmesi" çalışmasında, birçok metin türünde uygulanan göstergebilimsel yöntemi, manzum bir masal anlatımında uygulayarak farklı bir bakış açıları elde edilmeye çalışılmıştır.

İncelenen alan yazınında şiire hiç yer verilmediği ancak masalın ele alındığı görülmüştür. Bu iki metin türü için şunlar söylenebilir: Masalı masal yapan yegâne özellik onu anlatanın hayal gücünü ustaca işlemesidir (Temizyürek vd., 2016, s. 40). Masallar aracılığı ile çocuklar doğup büyüdükleri toplumu, kültürü, dini hatta atalarının yaşayış biçimini öğrenme fırsatı yakalar (Arıcı, 2018, s. 58). Şiir ise sözcüklerle resim çizmeye benzer. Bireyin imgeleme gücünü harekete geçiren bu tür için gelişmiş bir yaratıcılığa, kuvvetli bir dil sezgisine ve bilince ihtiyaç duyulur (Erbaş, 2012, s. 16). Ayrıca çocukların dil becerilerinin gelişmesinde ve kelimelerin sınırlarını çözmelerinde şiirler aktif rol oynar (Aytekin, 2016, s. 151). Hiç kuşkusuz bir metnin dilsel ve anlamsal birliği, anlatılan olay ve durumların dilbilim kurallarına uymasıyla gerçekleşir. Aynı zamanda dilin etkili bir şekilde kullanılabilmesi için metinlerin göstergebilim ışığında çözümlenmesi şarttır. Tüm bunlar göstergebilim konusundaki araştırmaların önemini ifade eder.

Estetik ve duygu yönüyle insanı manevî olarak besleyen şiir, insanın hayata karşı yeni görüşler oluşturmasını da sağlayan önemli bir edebiyat ürünüdür (Coşkun, 2006, s. 12). Çocuklar, hemen her yaşta şiirden hoşlanırlar. Okuma öncesi dönemde çocuklar, kendilerine okunan edebi ürünleri dinlemekten büyük keyif alır. Çocuklar, zaman zaman anlamını bilmedikleri kelimelerle donanmış şiirleri dinleseler dahi söz konusu şiirlerde müzikal bir ritim yakaladıklarında o şiiri ezberleme eğilimi gösterir (Şirin, 2000, s. 108). Bu nedenle nazım ya da düz yazı biçimindeki şiirlerin daha iyi anlaşılması ve şiirlerin farklı yönlerden analizlerinin elde edilmesi için Greimas'ın göstergebilimsel yöntemine başvurulur.

Bilindiği gibi öykü, roman gibi edebi metinler tek bir olay etrafında anlatılmaya başlansa da süreç içerisinde konu alanları genişler. Oysa şiirlerde ele alınan olgu ve olaylar da böyle bir durumdan bahsedilemez. Bu gerekçeyle yapılacak inceleme için metin türleri içerisinde "şiir" öne çıkmıştır. Bu sayede farklı bir bakış açısı elde edileceği düşünülmüştür. İnceleme için seçilen şiir kitabı analiz edilerek Greimas'ın göstergebilimsel çözümleme yöntemiyle tüm bölümler irdelenmiştir.

İncelemeye konu olan eser "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" kitabıdır. Eser, Mavisel Yener tarafından kaleme alınmıştır. Eserin masal tadında yazılmış bir şiir kitabı olduğu görülmüştür. Kitap ilk olarak 2018'de Hep Kitap tarafından basılmış ve toplamda 32 sayfadan oluşmuştur. İnceleyeceğimiz eserin elimizdeki baskı sayısı ikidir ve 2021'de satışa çıkmıştır. Kitap içerisinde bir adet şiir bulunduğu için incelemenin içeriğini kitapla aynı ismi taşıyan "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" şiiri oluşturmuştur. Birden fazla masalın adeta iç içe sokularak yapılandırılmasıyla ortaya çıkan Masal Sevenler Bulutlara Baksın şiir kitabı, 21. yüzyılda yaşayan ve neredeyse teknolojiyle hayatların yönlendirildiği bir zaman

diliminde yazılarak çocuklara geçmişten günümüze birçok masalın olduğu ve bu masalların okunmayı hak ettiği gerçeğini fısıldar. Bu sayede sosyal medya gibi unsurların kısıtlayıcı video gerçeğinden ayrılarak masalların yaratıcı gücünden seslenir.

Araştırmanın amacı daha önce yukarıda ele alınmıştır. Sıralanan amaçlara ek olarak "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" eseri Greimas'ın göstergebilim yöntemine göre çözümlenmiş, metnin dış özelliklerinin (betisel düzey), eyleyenler çizgisi dâhilinde öznenin, nesnenin durum ve dönüşümleri tespit edilmiş, betisel ve anlatsal düzeyde bir çözümlemesi yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmada nitel yaklaşım modellerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde durum olabildiğince tam ve titizlikle tanımlanır (Büyüköztürk vd., 2024, s. 25). Bununla beraber çalışmada elde edilen verilerin daha önceden belirlenmiş konulara göre özeti ve açıklaması gerçekleştirilir. Analizin amacı; bulguları düzenleyip, yorumlayıp okuyucuya sunmaktır (Şimşek & Yıldırım, 2005, s. 224). Bu çalışmada betimsel analizin yapılacağı kaynak Mavisel Yener'e ait "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" kitabıdır. Dolayısıyla betimsel analiz doğrultusunda anlatının önceden belirlenmiş konulara göre derlemesi yapılmış, çalışma sonucunda elde edilen verilerse yorumlanmıştır. Bununla beraber analizin amacına uygun olarak verilerin tertibi ile açıklaması ilgili bölümlerde detaylıca incelenmiştir.

Araştırmanın Modeli/ Deseni

Araştırmanın amacı doğrultusunda çalışmada göstergebilimsel ve metodolojik altyapı deseni kullanılmıştır. Alt yapı olarak çocuğa görelilik, çocuk gerçeğliği kavramları temel alınmış, zaman ve uzam kavramları ise hedef unsur olarak seçilmiştir. Çalışma dâhilinde olan yazınsal unsurlar göstergebilim kapsamında ele alınmıştır.

Çalışma modelinin seçiminde gözetilen hususlar şu şekildedir:

1. Göstergebilimsel açıdan tercih edilen modeller belirleyici ve de sınırlayıcıdır. Bu yöntem ile araştırmacıların ve okuyucuların olayları ve durumları nasıl anladığı, yorumladığı belirlenir.
2. Çocuk edebiyatında hangi sorunların araştırmaya değer olduğunu saptayıp araştırma sürecinde hangi yöntemlerin kullanılabileceğini görmek gerekir.
3. Tercih edilen problem durumları durağan değildir. Yeni bulgular, teoriler ve teknoloji sayesinde var olan olguların sorgulanması bazen ise değiştirilmesi sağlanabilir.
4. Metodolojik araştırma sayesinde çocuk edebiyatı merkezli bir araştırma tüm yönleri ile ele alınabilir.

Verilerin toplanması/süreç

Eserde Greimas'ın (1966), Rıfat'ın (2005) ve Yücel'in (2008) hazırladığı göstergebilimsel çözümleme tablosu esas alınmıştır. Çözümlemenin ilk aşaması olan söylemsel düzeyde (betisel düzey), eserin kesitlere ve bölümlere ayrılmasına yer verilmiştir. Daha sonra anlatsal düzeye geçilip anlatının içeriğinden çok biçiminin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bunun için Greimas'ın "eyleyenler şeması ve anlatı izlencesi" kullanılmıştır. Son olarak biçimden çok içeriğin ön planda olduğu izleksel düzeyde, sanatçının eserine yerleştirdiği şifre ve kodların tespiti sağlanmıştır.

Şekil 5: Eyleyenler Şeması (Yücel, 2005, s. 131).

Şekil 3'te de görüldüğü üzere anlama ulaşabilmek için metnin anlatım, belirim ve içerik düzlemine ihtiyaç vardır. Tüm bu bileşenler metnin çözümlenmesinde işe koşudur.

Çalışmanın verilerinin toplanma süreci iki aşamada gerçekleşmiştir. Birinci aşamada belirlenen hedeflere ulaşabilmek için yazarlar tarafından metodolojik okumalar yapılmıştır. Daha sonra seçilen eser için alt yapı oluşturulmaya başlanmıştır. Yazarlar birbirlerinden bağımsız olarak şiirin betisel, anlatsal ve yüzeysel düzeylerini incelemiştir. İkinci aşamada Masal Sevenler Bulutlara Baksın, yazarlar tarafından tekrar okunmuş ve zamansal perspektifler ile yeniden yorumlamaya gidilmiştir. Son olarak saptanan eksenler doğrultusunda kiplikler belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar, yazarlar tarafından tamamlanmış ve elde edilen sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Verilerin Analizi

Mavisel Yener'e ait "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" kitabına yönelik veri analizinde göstergebilim kuramının metin çözümlenmeye sunduğu araçlar kullanılmıştır. Kuramın kurucularından Greimas'ın temel görüşünden hareketle eyleyenler modeli, göstergebilimsel dörtgen ve anlatım düzeyi öncülüğünde eserin içeriği analiz edilmiştir. Şifre ve kodların belirlenmesinde araştırmayı yürütenler incelemelerini ayrı ayrı yapmıştır. Ortaya çıkan kodlar Miles Huberman formülü ile incelenmiş ve araştırmacıların bulguları arasındaki uyumun %80 olduğu görülmüştür. Görüş ayrılığı bulunan kodlar için araştırmacılar yeniden inceleme yaparak çalışmanın son haline birlikte karar vermiştir. Elde edilen veriler ile eser kaynaştırılıp birleştirilmiştir. Daha sonra veriler, bulgular bölümünde tablolar halinde sunulmuştur. Bu sayede verilerde yer alan göstergelerin neler olduğuna dair metodolojik bir alt yapı çalışması ortaya çıkarılmıştır. Yazınsal veriler şeklinde yer alan tabloların yorumları göstergebilime paralel olacak şekilde yazarların ortak görüşleri dâhilinde açıklanmış ve okuyucunun yorum yapabilmesine olanak tanıyacak biçimde irdelenmiştir.

Bulgular

Betisel düzey (Kesitler ve Bölümler)

Giriş: Tekerleme ile başlayan birinci kesitte anlatıcının yazar olduğu anlaşılır. Malum olmayan bir zamanda adı belli olmayan bir ülkede "Masal Anlatma Bayramı"nın kutlanacak olmasının etkileri sadece insanlarda değil hayvanlarda da görülür. "En güzel masalı kim anlatacak?" sorusu ile okuyucudaki merak duygusu harekete geçirilir.

İkinci kesitte masal anlatma işine ilk girişen Tırtıl teyze olur. Daha sonra sırasıyla Tekir Kedi, Fare, Uçan Halı ve Karınca kendi masallarını anlatır. Burada dikkati çeken her bir canlı türünün kendisiyle ilgili olan bir masalı seçip anlatmasıdır. Örneğin Tekir Kedi, "Çizmeli Kedi" masalını anlatmayı tercih

ederken Karınca, "Ağustos Böceği ile Karınca" nın masalını anlatır. Ayrıca "Aslan ve Fare" masalının anlatıcısı doğrudan şiirde yer almaz ama onun Fare olduğu hissettirilir. Bu hissi pekiştirmek için "fare" görseli kullanılır. "Ağustos Böceği ile Karınca" masalının vurucu yanı anlatıcı olan Karınca' nın masalın sonunu değiştirip Ağustos Böceği'ne şarkıları için teşekkür etmesi olur. İkinci kesitte anlatılan masallar ile okuyucuya hem sosyal hem de kültürel değerler sezdirilmeye çalışılır. Bunlar sırasıyla şu şekildedir: masalı dillendiren de dinleyen de keyif alır, cesaret cüssede değil yürektedir, dostlarımıza haklarını vermeliyiz.

Üçüncü kesitte herkes masalını anlatmış ve sıra Canoğlan'a gelmiştir. Canoğlan anlatacak bir masal bulamadığı için ağlamaya başlar. Daha sonra düşünüp taşınarak çözüm arar. Burada okuyucuya Canoğlan'ın ağlamanın faydasız olduğunu fark edip sakinleştiği mesajı sezdirilir.

Gelişme: Dördüncü kesitte Canoğlan, bildiği masalları hatırlamaya çalışsa da sonuç elde edemez. Zihninde yer alan tüm masallar çoktan uçup gitmiştir. Tam ümidini kestiği anda ona Bulutlar'dan yardım gelir. Bulutlar; masalların gökyüzünde, tamda gözlerinin önünde olduğunu söyler. Bulutlardan aşağı atlarla inen Peri Kızı elinde sihirli bir kitapla gelir. Canoğlan, Peri Kızı ile bulutlara gider. Bulutlarda yer alan şato büyüdükçe büyür, her yerde bir telaş hissedilir. Bu telaşın gerekçesi Peri Kızı'nın doğum günü olarak gösterilir. Bir anda Peri Kızı'nın elindeki sihirli kitaptan boynuzlu kaplumbağalar, şaşkın balıklar, komik ejderhalar çıkarılır. Bu masal kahramanları Canoğlan ile oynamaya, ona şakalar yapmaya başlar. Dördüncü kesitte Canoğlan'ın masal anlatmak için çabalaması, pes etmemesi onun kendine inanmaktan, ruhsal bir ihtiyacı karşılamak istediğinden vazgeçmediğine işaret eder. Bulutlar'dan gelen yardımla da Canoğlan istediği başarıya ulaşacağını anlar.

Sonuç: Beşinci kesitte Canoğlan, hayal kurmaktan çekinmemek gerektiğini anlayıp kendine güvenir, dolayısıyla sevinç içindedir. Şiirde doğrudan yer almasa da Canoğlan'ın Bulutlar'dan döndüğü görülür. Canoğlan, Masal Anlatma Bayramı'na kaldığı yerden devam eder. Gözünü bulutlardan ayırmadan kendi masalını anlatır. Anlattığı masalın çok güzel olduğu uzunca bir süre akıllarda kalması ile kendini belli eder. İlk kesitte olduğu gibi beşinci kesitte de bir tekerleme yer alır ve masal tadındaki şiir sonlandırılır. Beşinci kesitte, öz güvenin son derece önemli olduğu öne çıkar. Bu duyguyla insanın pek çok işi başarabileceği hissettirilir.

Zaman ve uzam

Zaman	
Gerçek Zaman	Düşsel Zaman
Şiirdeki olayların geçtiği zaman belirsizdir. Çünkü masalarda zaman olgusu belirsizdir.	Genişleyen algısal zaman.

Tablo 1: Masal seven bulutlara baksın şiirinde zaman

Şiire hâkim olan zaman net olarak belli değildir. Anlatının başında güneş ışıklarının yeryüzüne yeni ulaşması bize sabah saatlerinde olayların gelişmeye başladığını gösterir. Şiirde hayvanların ve insanların birbirlerini duyup anladıkları bir olgu içerisinde yaşamlarını sürdürdükleri görülür. Burada genişleyen algısal zaman da mevcuttur. Metnin öznesi konumundaki Canoğlan karakteri Masal Anlatma Bayramı'nda ayrılarak bulutlara çıkar. Orada geçirdiği süre içerisinde bazı tecrübeler edinir. Tekrar yeryüzüne indiğinde Masal Anlatma Bayramı'nın devam ettiği görülür. Öyle ki Canoğlan, masalını anlatma fırsatı dahi yakalar.

Anlatının genel düzenlenişi

Anlatının genel düzenlenişi için çeşitli sembollere ihtiyaç duyulmuştur. Çözümlemede kullanılan semboller listesi ise şöyledir:

V: Ayrışım durumu (Öznenin nesneden ayrı olmasını ifade eder.)

U: Bağlaşım durumu (Öznenin nesneyle birlikte olduğunu ifade eder.)

Ö1: Özne (Özneye ulaşmak isteyen eyleyeni gösterir.)

N: Nesne (Anlatıdaki öznenin ulaşmak istediği hedefi ifade eder.) şeklindedir.

Genel Sözdizimsel Yapı: Şiirde özne konumunda olan Canoğlan (Ö₁) kendi masalını bulamadığı için ağlar. Zihnini zorlasa da masal bulamaz ve aslında kendi kendini engelleyici (E₁) konumuna geçer. Kendi masalını yaratma isteği değer nesnesi (N₁) halindedir. Yardım edici olan Bulutlar (Y₁) Canoğlan ile konuşur. Daha sonra diğer bir yardım edici olan Peri kızı (Y₂) bulutlardan aşağı iner. Peri kızı ile Bulutlara giden Canoğlan orada yaşadıkları sayesinde engelleyicilerinden kurtulur. Bu da onun değer nesnesi ile kavuşmasını sağlar.

Yukarıdaki bilgilerden yola çıkarak anlatının genel sözdizimsel yapısı formülleştirilebilir. Formül için özne konumunda olan Canoğlan 'Ö', Canoğlan'ın masal yaratma isteği nesne olarak nitelendirildiğinden 'N' harfleri ile gösterilmiştir. Ayrışım durumları 'V' ile birleşim durumu ise 'U' ile izah edilmiştir:

Başlangıç Durumu: (Ö V N)

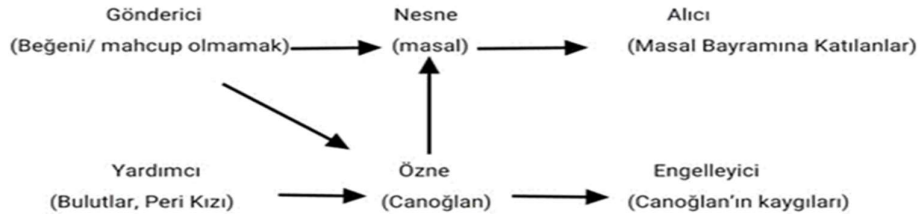
Bitiş Durumu: (Ö U N)

Özne ve nesnenin arasındaki ayrışım başlangıçta belirgindir. Canoğlan'ın yaşadıkları, duruma çözüm bulmasını sağlar. Sonuç olarak da özne ve nesne arasındaki ayrışım şiirin sonunda çözüme kavuşur. Dolayısıyla özne ve nesne birbirine kavuşur ve birleşim eksenini (U) ortaya çıkar.

Yüzeysel düzey

Eyleyenler

Şiirin eyleyenler şeması "Canoğlan" aşıısından aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 6: Şiirin eyleyenler şeması (Yücel, 2005, s. 148).

Eyleyenler arasındaki ilişki incelendiğinde Greimas'ın temel görüşündeki düşüncesiyle orantılı olarak

özne, ana ekseninde yer almıştır. Eyleyenler arası ilişki Canoğlan'ın izleksel rolleri çerçevesinde mücadele, yardım, isteyim ve iletişim eksenleriyle anlatılmıştır. Buna göre Canoğlan'ı yönlendiren güzel bir masal söyleyip beğenilmektir. Bu açıdan okuyacağı masal "nesne" konumundadır. Alıcısı, masalın dinleneceği bayram ve bayrama katılan diğer herkeştir. Beğeni duygusunu engelleyen Canoğlan'ın kendi kaygılarıdır. Bu kaygıları gidermede ona yardımcı olan Bulutlar ve Peri Kızı'dır.

Eksenler

Sözleşme Ekseni (Gönderici- Özne): Canoğlan açısından onu masal söylemeye iten duygunun beğenilmek belki de diğer canlılara karşı mahcup olmamak olduğu söylenebilir.

İletişim Ekseni (Gönderici- Nesne- Alıcı): Bu eksen, Canoğlan açısından beğeni duygusu ile bu duygunun özneyi (Canoğlan'ı) yönelttiği nesne (masal) arasında gerçekleşir. Canoğlan, değer verdiği masala ulaşabildiği için üç eyleyen arasında kurulan iletişim ekseni rahatlıkla ortaya çıkar. Canoğlan hedeflerine ulaşip sonu mutlu biten bir dönüşüm yaşar. Artık özgüvenli ve huzurludur.

İstek Ekseni (Özne-Nesne): Söz konusu ekseninde hangi eyleyenin hangi eyleyeni amaçladığı ortaya çıkarılır. Can oğlan için tek bir nesne vardır, o da masal oluşturmaktır. Masal oluşturduğu takdirde beğenilmiş ve özgüvenli olacaktır.

Yardım Ekseni (Yardımcı-Özne): Canoğlan'ın yardım ekseni Bulutlar ve Peri Kızı'dır. Onlarla geçirdiği fantastik anlar, hayal kurmasını engelleyen kendi düşüncelerinden kurtulmasını sağlar. Böylece Canoğlan kendi zincirlerini kırar, hayal gücünün sınırlarını zorlayarak unutulmayacak bir masal anlatır.

Mücadele Ekseni (Engelleyici-Özne): Bu eksen Canoğlan ve onun kendi kaygıları arasında oluşur. Canoğlan, nesneye ulaşamayacağını anladığında ilk olarak ağlayarak tepki verir. Sonra bunun gereksiz olduğunu fark eder, düşünür, zihnindeki mevcut masalları hatırlamaya çalışır.

Şiirin Anlatı İzlenesi ve Kiplikleri

İzlenenin aşamaları aşağıdaki gibidir:

Canoğlan Açısından;

Eyletim: Canoğlan'ın hem bir işi başaramayıp mahcup olma durumundan kurtulma hem de beğenilme isteği, onu önce ağlamaya daha sonra düşünüp taşınmaya sevk etmiştir. Canoğlan'ın yaşadığı bu süreçte "ikna oma" kipliği söz konusudur.

Edinç: Canoğlan, Bulutlar'dan ve Peri Kızı'ndan aldığı yardımla ufku genişletir. Hayal kurmaktan çekinmez. Dolayısıyla burada " yapmayı istemek" kipliği ortaya çıkmıştır.

Edim: Canoğlan "yapmak" kipliği içinde olduğundan Masal Anlatma Bayramı'na döner. Kendi masalını anlatmayı başarır. Başlangıçta ortaya çıkaramadığı bu davranış artık gerçekleşir.

Yaptırım: Canoğlan bu kısımda okuduğu masalın karşılığını uzun bir süre akıllarda kalarak alır. Bu, kendisine güvenmenin ve hayal gücünün sınırlarını aşmasının ödülüdür. Burada girişiminin sonucunu yaşayarak öğrenen özne "bilmek" kipliği içerisinde. Canoğlan açısından anlatım izlenesi Tablo 2' de gösterilmiştir.

Başlangıç Durumu	Dönüşüm	Bitiş Durumu
Eyletim	Edinç Yetkilendirici deneyim.	Edim Sonuçlandırıcı deneyim.
Öznenin masal anlatarak hem mahcubiyetten kurtulma hem de beğenilmek isteği.	Öznenin masal anlatabilmek için kendine inanmaya başlaması, ikna olması.	Özne bu dönüşüm sonrasında hem maddi hem de manevi olarak ödüllendirilir. Mutludur, istediği şeyi başarmıştır ve en önemlisi artık kendinin farkındadır. Aynı zamanda anlattığı masal, uzunca bir süre hafızalarda kalmıştır.

Tablo 2: Canoğlan açısından anlatı izlencesi.

Söylem Düzeyi

Anlatı düzeyindeki eyleyenlerin nasıl oyuncu haline geldiğini ortaya çıkaran söylem düzeyinde figür ve oyuncuların izleksel rolleri ortaya çıkar (Uçar, 2016, s. 217-218). Söylem düzeyinde metin içerisinde yer alan kahramanların kurgusal özelliklerinin incelendiğini söylemek mümkündür.

Masal Sevenler Bulutlara Baksın şiirinde kişi sayısı geniştir. Bunlar önem sırasına göre Canoğlan, Bulutlar, Peri kızı, Tırtıl teyze, Tekir kedi, Fare, Uçan halı, Karınca şeklinde sıralanabilir. Şiirde olaylar Canoğlan'ın etrafında şekillendiği için Canoğlan özne konumundadır ve şiirin başkişisidir. Öznenin mavilikler içinde bir ülkede yaşadığı bilirse de hangi koşullarda ve hangi zaman diliminde yaşadığı anlatıda yer almaz. Buna rağmen öznenin güçlü yönleri zorluk karşısında vazgeçmeyerek mücadele etme ve gelen yardımları sevgiyle kucaklama şeklinde anlatıda yerini alır. Öznenin şiirdeki söylem düzeyinde bulunan zayıf yönleri duygularıyla baş etmekte zorlanma, öz güvensizlik, çabuk heyecanlanma ve bildiklerini unutma olarak karşımıza çıkar. Bulutlar ve Peri kızı, Canoğlan'ın zayıf yönlerini bilmelerine rağmen ona yardım ederler. Örneğin Peri kızı, sihirli kitabını Canoğlan'a bir masal üretebilmesi için verir. Canoğlan'ın zayıf özelliklerine takılıp ondan yardımını esirgemez. Dolayısıyla bu durum anlatıda karşıtlığı öne çıkarır.

Bulutlar ve Peri kızı ile ilgili anlatıda geniş bilgiler yer almamaktadır. Sadece bu iki karakterin yardımcı roller üstlendiği, zor durumda olan kişilere ellerindeki sunmaktan çekinmediklerine işaret edilir. Anlatıda yer alan diğer karakterler için de sadece kısa bilgiler yer almıştır. Bu bilgilere aşağıda yer verilmiştir:

Tırtıl teyze, yaptığı işten keyif almasını bilir. Tekir kedi hevesli bir yapıya sahip ve öz güveni yüksektir. Fare, kimseye zararı olmayan bilinen gerçekleri değiştirmekten hoşlanır. Uçan halı, kişileri güldürmekten zevk alır. Karınca tıpkı fare gibi bilinen bazı gerçekleri değiştirmeyi sever. Onun bu tutumunun aslı kaynağı ise kimseye haksızlık yapmak istememesinde yatar.

Kahramanlar/ Oyuncular	İzleksel Roller
Canoğlan	Duygularıyla baş etmekte zorlanan, öz güvensiz, çabuk heyecanlanıp bildiklerini unutan, bu özelliklerine rağmen mücadeleden kaçmayan, yardımı kabul eden.
Bulutlar	Öznenin zor durumunda yardıma koşan.
Peri Kızı ve Bulutlar	Öznenin zayıf yönlerini bilmesine rağmen ona sihirli kitabını sunan.
Masal anlatan diğer canlılar	Keyif almayı bilen, güldürmekten hoşlanan, hevesli, öz güvenli, haksızlık yapmak istemeyen.

Tablo 3: Kahramanlar ve izleksel rolleri

Bakış Açısı

Şiir içerisindeki olaylar baştan sona yazar tarafından anlatılmıştır. Bu nedenle metne dış odaklılık hâkimdir. Anlatıcı olayları gözlemlediği kadar ve tarafsız bir biçimde anlatmayı hedefleyen bakış açısına sahiptir. Anlatıcı oyuncuların/karakterlerin eylemlerini takip etmiş ve bunu şiire yansıtmıştır. Bilindiği üzere bu bakış açısının kullanıldığı anlatılarda karakterlerin içsel serüvenleri net bir şekilde ortaya konamaz. Burada ancak eylemlerden yola çıkarak duygusal durumlar hissettirebilir.

Canoğlan bir de bakmış ki

Bulutlardan atlar koşuyor dörtnala

Kediler kovalıyor onları bir şatoya

Peri kızı yaklaşıyor elinde bir sihirli kitapla (Yener, 2021, s.17).

Bedensel İfadeler

Anlatının iletilerini uygun bir şekilde ulaştırabilmek için sıklıkla kullanılan alanlardan biri bedensel ifadelerdir. Dolayısıyla Masal Sevenler Bulutlara Baksın şiir kitabında da bu ifadelerden faydalanılmıştır. Söz konusu şiirde Uçan halının masalını dinleyen herkesin ağzının açık olduğu ifade edilmiştir. Bedensel bir tepki olan “ağız açık” kalmak “şaşkınlık” duygusunu dile getirmek için kullanılmıştır. Fare, çimenlerin arasında fırlayan minik bir yüz olarak masal bayramında yerini alır. Farenin “fırlayarak çıka gelmesi” bayrama katılma heyecanı olarak görülür. Bununla beraber masal bulmakta zorlanan özne konumundaki Canoğlan’ın durum karşısında “ağlamaya başlaması” yine bedensel bir tepki olarak yerini alır. Anlatının sonunda ise öznenin “bulutlara bakarak” masalını anlatmayı başardığı görülür. Bulutlara bakma eylemi öznenin heyecanını yenmesini, öz güveninin sağlamlaşmasını sağlar.

Betimlemeler

Anlatı içerisine serpiştirilen betimlemeler, türün şiir olması nedeniyle ayrıntıdan uzaktır. Bununla beraber anlatıdaki ilk betimlemenin içinde yaşanan ülkeyle ilgili olduğu görülür. Söz konusu yer mavilikler içindedir ve henüz güneş ışıkları yeryüzüne yeni ulaşmıştır. İkinci betimleme ise bu ülkenin sakinlerinin yaşadığı telaşla verilmeye çalışılır. Tüm canlılar telaşlıdır çünkü herkes en güzel masalı kimin anlatacağını merak eder. Bir diğer betimlemede küçük bir farenin çimenler içinden fırlayıp gelmesiyle olur. Fare, masalını anlatmak için çok heveslidir. Belki de en güzel masalı kendisinin anlatacağına inandığı için sevinç içindedir. Başka bir betimleme, öznenin bulutlara baktığı sırada gerçekleşir. Bulutlardan atlar dörtnala koşarken kediler onları şatoya doğru kovalar. Böylesi küçük

canlıların kendilerinden kaç kat büyüklükteki başka bir canlıya yön veriyor olması hayret verici olmasına rağmen olağan bir şey gibi anlatıya yerleştirilir.

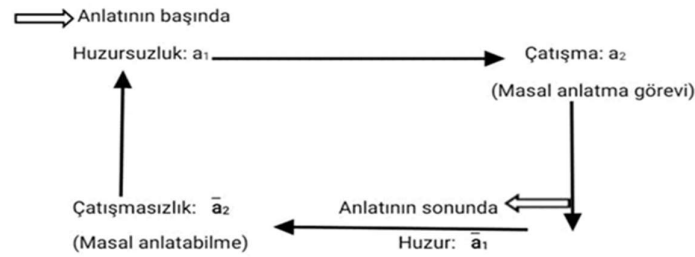
Derin Düzey

Bir metni anlamlandırmanın en soyut bölümü derin düzeydir. Anlatı ilişkilerini düzenleyen mantık, bu bölümde irdelenir (Kolcu, 2015; Uçan, 2016). Canoğlan yani özne hem kendisine karşı hem de topluma karşı mahcup olmaktan korkar. Bu nedenle masal anlatma sırası kendisine geldiğinde duygularına engel olamaz ve gözyaşı döker:

Sıra gelince Canoğlan'a
Başlamış ağlamaya
"Benim masalım yok!" diye (Yener, 2021, s.13).

Öznenin yaşamında değişikliğe neden olan durum, Bulutların kendisindeki çaresizliği fark etmesiyle başlar. Canoğlan her şeyi unutmuş görünürken Bulutlar ona masalların gözlerinin önünde olduğunu hatırlatır. Burada öznenin kendisiyle yaşadığı çatışma gözler önüne serilir. Özne bu çatışmadan kurtulmak için Bulutların dediklerini dikkate almaya niyetlenir ve onların işaret ettiği noktaya bakar.

Peri kızı, Canoğlan'ın heyecan karşısında bildiklerini unuttuğunu fark etse de ona sihirli kitabını verir. Burada meydana gelen zıtlık Canoğlan'ın kitapla beraber masallar üretebileceğini görmesiyle çözüme kavuşur.

Şekil 7: Derin düzey çözümlemesi

Şekilden anlaşılacağı üzere başlangıçta huzursuzluk yaşayan özne, bildiği her şeyi unutmuş, düşünüp taşınmasına rağmen bir masal üretememiş ve sonuç olarak kendisi ve toplumuyla çatışmalar yaşamıştır. Daha sonra özne, Bulut ve Peri kızından aldığı yardımla kendi masalını oluşturmayı başarır. Bu sayede anlatı sonunda huzura kavuştuğu gibi kendisiyle ve toplumla yaşadığı çatışmaların sona erdiği okuduğu masalın beğenilmesiyle meydana çıkar.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çocuk edebiyatına yönelik ortaya çıkan metinlerde bulunması gereken ölçütler günümüzde hala tartışılmalı bir konudur. Bunun da ötesinde aslında hangi yazarların ve hangi metinlerin çocuk edebiyatı konusunda ele alınması gerektiğine ne yazık ki net bir cevap verilememiştir. Öte yandan çocukları gerçekten anlayan, onların diliyle konuşan yazarlar da eserler vermeye devam etmektedir. Çalışmada incelemeyi tercih ettiğimiz yazar Mavisel Yener için Anaz (2018) çocuk edebiyatı kriterlerine

genel olarak uyduğunu, kitaplarınınsa çocuklar için zengin bir dil ve anlatıma sahip olduğunu bununla beraber içerikte eğitsel iletilere genişçe yer verdiğini belirtmiştir. Dolayısıyla eğitimini dış hekimliğinde tamamlayan bunun yanı sıra şiir, öykü, tiyatro ve roman türlerinde eserler vermekle kalmayıp çocuk yazını alanında da atölye eğitimi veren Mavisel Yener'in, hem edebiyat camiasına hem çocuk okuyucu kitlesine yönelik nitelikli eserler verdiği öne çıkar. Bu sebeple kendisine ait eserlerde araştırma ve inceleme yürütülmesi önemlidir. Baş ve Cesur'un (2015) da dediği gibi Mavisel Yener öğretici olmak gibi bir kaygı taşımaz ve metin içerisindeki mesajlarında bu kaygı fark edilmez. Aynı düşünceyle yazar "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" şiir kitabında da iletilerini doğrudan yansıtmaktan kaçınır. Bu sayede okuyucuya estetik okuma zevkini yaşatarak olay ve olguları yeniden yaratım sürecine dâhil eder.

İncelemede "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" isimli çocuk şiir kitabının göstergebilimsel çözümlemesi Greimas'ın göstergebilim yöntemine göre ele alınmış, metnin dış özelliklerinin, eyleyenler çizgisi dâhilinde öznenin, nesnenin durum ve dönüşümleri tespit edilmiş, aynı zamanda betisel ve anlatsal düzeyde bir çözümleme yapılmıştır. Göstergebilimle ilgili daha önce şiir incelemesinin hiç yapılmaması bu konunun önemini ortaya çıkarmıştır.

Çalışmada betisel düzeyde ele alınan kesitler ve bölümler giriş, gelişme ve sonuç bölümünden oluşmuştur. Elde edilen veriler ışığında ulaşılan sonuçlar şöyledir: Öznenin (Ö₁) "Masalı kim anlatacak?" sorusuna cevap bulamaması betisel düzeyde birinci kesiti oluşturur. Burada masalı bulamıyor oluşu engellemeyi (E₁) açığa çıkarır. İkinci kesitte Canoğlan dostlarının anlattığı masaları dinler. Üçüncü kesitte Canoğlan'a sıra gelmiş ve kendisi anlatacak bir masal bulamamış dolayısıyla endişe içinde ağlamaya başlamıştır. Söz konusu kesitte ağlamanın yersiz olduğu sezdirilir. Betisel düzeyde gelişme bölümü dördüncü kesitte ele alınır. Özne umutsuzluğa kapılmışken Bulutlar kendisine seslenir. Bulutlar, öznenin gökyüzüne bakmasını çünkü tüm masaların gözlerinin önünde olduğunu söyler. Böylece özneye Bulutlar yardım ederek yardımcı rolünü üstlenmiş olurlar. Bulutlar (Y₁), Peri kızını Canoğlan'ın yanına getirir. Peri kızı, Sihirli kitabını Canoğlan'ın masal oluşturabilmesi için kendisine verir. Gerçekleştirdiği bu davranış ile Peri kızı (Y₂) da yardımcı rolünü üstlenmiş olur. Peri kızıyla beraber Bulutlara giden Canoğlan burada birçok masal karakteriyle karşılaşır. Bu kesitin derin yapısını masal anlatmak için çabalamak ve pes etmemek oluşturur. Sonuç bölümünü meydana getiren beşinci kesitte ise Canoğlan (Ö₁) kendine güvenir ve hedefine/nesnesine (N₁) ulaşır. Canoğlan yeryüzüne inerek masalını diğer arkadaşlarıyla paylaşır ve masal bayramı devam eder. Beşinci kesitin derin yapısını, kendine inanan ve güvenen kişinin önünde hiçbir engelin duramayacağı oluşturur. Ayrıca tüm bu anlatıların düşsel ve genişleyen bir zaman içinde anlatıldığı fark edilir. Canoğlan Bulutlara çıkmış, Peri kızı ve masal karakterleriyle tanışmıştır ama tekrar yeryüzüne döndüğünde zamansal olarak bir şey kaybetmediğini, bayramın devam ettiğini görür.

Anlatıya dair tespit edilen diğer sonuçlara şöyledir: Metne hâkim olan bakış açısı dış odaklayımdır, çünkü olayları anlatan yazarın kendisi olmuştur. Burada kullanılan bedensel hareketler ağız açık kalmak, çimenlerin arasından fırlayıp gelmek, ağlamak, bulutlara bakarak masal anlatmayı sürdürmek şeklinde sıralanmıştır. Betimlemeler anlatı boyunca kısıtlı tutulmuştur. Sırayla yaşanan ülke ve ülkenin bireyleri, farenin gelişi, atların dörtlüğe koşusu betimlenerek oyucuya sunulmuştur.

Anlatının eyleyenler arasındaki ilişkiye bakıldığında Greimas'ın temel görüşündeki düşüncesiyle orantılı olacak biçimde özne, ana ekseninde yer almıştır. Çalışmanın bu neticesinin, Sarıkaya ve Yamaç'ın (2023) incelemeleri ile paralellik gösterdiği saptanmıştır. Öte yandan çalışmada tespit edilen eksenler ve kipliklerin de Greimas'ın temel düşüncesiyle örtüştüğü görülmüştür. İncelememizde Aydın ve Yıldız'ın (2022) çalışmalarından farklı olarak özne ve nesnenin arasındaki ayrışım durumu, şiirin

sonunda çözüme kavuşmuştur. Böylece şiirin sonunda özne ve nesne birbirine ulaşmış ve birleşim eksenini oluşturmuştur.

Alanyazını incelendiğinde farklı türdeki pek çok eserin göstergebilim açısından ele alındığı görülse de bunlar arasında göstergebilimin sıralamasının ve uygulanmasının basamaklarında farklılıklar görülmüştür. Örneğin Aydın ve Uyar'ın (2022) çalışmasında çözümleme örneği yapılmış ve anlatıcı ile öznenin istediği sonuca ulaşamadığı tespit edilmiştir. Bu da doğal olarak okuyucuda beklenmeyen bir duygu durumuna yani "hayal kırıklığına" neden olacaktır. Bu açıdan incelediğimiz eserde özne, çözüme ulaştığından daha tatmin edici bir duygu olan "umut" ön plana çıkmıştır. Sonuç olarak incelememizin Aydın ve Uyar'ın çalışmalarıyla kıyaslandığında pozitif bir hissi ele aldığı görülmüştür. Başka bir araştırmacı olan Tarakçı (2023) incelemesinde, birçok metin türünde uygulanan göstergebilimsel yöntemi, manzum bir masal anlatımında uygulayarak farklı bakış açıları elde etmeye çalışmıştır. "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" şiir kitabını inceleme nedenlerinden biri de farklı bir bakış açısı elde etmek olduğundan Tarakçı'nın (2023) hedefine ulaşmış olması önemli görülmüştür.

Mavisel Yener'in eserleriyle ilgili yapılan çalışmalarda daha önce dil özellikleri, anlatım teknikleri, dış yapı özellikleri, söz varlığı, kök değerler, eğitsel iletiler ve fantastik kurgu gibi alanlarda incelemeler yapılmıştır. Anaz'ın (2018) çalışmasında Mavisel Yener'in çocuk kitaplarında sözlü edebiyat ürünleri incelenmiş, eserlerin eğitsel iletiler yönünden zengin olduğu ve çocukları hayata hazırlayacak, onlara güzel değerler kazandıracak nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Bu sayede incelemesini yaptığımız "Masal Sevenler Bulutlara Baksın" kitabının alt yapı boyutunda ele aldığımız çocuğa yönelik ve çocuk gerçekliği kavramlarının yerinde bir seçim olduğu görülmüştür.

Bağcı ve Salman (2023) makalelerinde Mavisel Yener'in Sonsuzluk Kütüphanesi isimli romanını söz varlığı açısından değerlendirmiş ve yazarın romanında sözvarlığının çeşitli öğelerine yer verdiği sonucuna ulaşmıştır. Bu da okuyucunun benzersiz söz varlığı yapılarını tanıması, yeni kelimeler öğrenmesi anlamını getirir. Söz varlığı zenginleşen bireyinse ifade gücü, olaylara bakışı zenginleşir. İncelememizdeki amaçlardan biri de okuyucunun farklı bakış açıları elde edip kendi hayatına bu iletileri uygulamasının sağlanması olduğundan Mavisel Yener'e ait Baş ve Cesur'un (2015) yaptığı böylesi bir çalışma yol gösterici olmuştur.

Çalışmada +6 yaş seviyesine uygun masal tadında yazılmış bir şiir kitabı ele alınmış ve kitap içerisinde sadece bir şiir olduğundan araştırma tek şiir üzerinden ilerlemiştir. Bilindiği gibi şiirlerde anlam, her dizede okuyucunun hayal dünyasında sürekli yaratım halindedir. Bu sayede birey, onu çevreleyen sınırları aşma cesareti gösterir. Masal Sevenler Bulutlara Baksın şiir kitabı sosyal medyanın etkisinde yönelimlerin belirlendiği bir zaman diliminde yazılarak çocuklara geçmişten günümüze birçok masalın olduğu ve bu masalların okunmayı hak ettiği gerçeğini fısıldayan eşsiz bir eserdir. Şiirde ele alınan konu sıkıcı olmaktan uzak, hayal gücünü harekete geçirmeye yakındır. Dolayısıyla araştırmanın sonuçlarından yola çıkarak şu öneriler sıralanabilir:

1. Masal Sevenler Bulutlara Baksın şiir kitabı teknik olarak incelendiğinde işlenen konu, temsil ettiği olay, anlatımındaki sadelik ve akıcılık gibi yönlerden kullanışlı bulunmuştur. Bu açıdan iyi bir kaynak olarak görülmüştür.
2. Kaynak olarak Türkçe derslerinde kullanıldığı takdirde kitabın yer verdiği iletiler çocuklarda hoşgörü, sevgi ve empati duygularını geliştirecektir.

3. Kitap; katılımlı okuma, tartışarak okuma, tahmin ederek okuma gibi yöntemlerinden biri tercih edilerek Türkçe derslerini daha eğlenceli hale getirebilir. Bu sayede öğrenciler sürece dâhil edilecek ve öğrencilerin zihinsel ve bilişsel becerileri aktif edilecektir.

4. Araştırmacılar Mavisel Yener dışında başka şair ya da yazarlara ait şiir kitaplarını gösterebilim doğrultusunda analiz edebilir. Bu sayede alandaki çalışmalarının yelpazesi genişleyecektir.

Sonuç olarak yapılacak her çalışma, değişen koşullar nedeniyle (farklı metin, ortam, yaş seviyesi gibi unsurlar) bambaşka neticeler meydana getirecek, belki de değişim sağlayacaktır.

Kaynakça

- Anaz, Z. (2018). Mavisel Yener'in çocuk kitaplarında sözlü edebiyat ürünleri. *Asya'dan Avrupa'ya Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 21-35. <https://doi.org/10.31455/asya.459790>
- Arıcı, F. A. (2018). *Çocuk edebiyatı ve kültürü (2. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, İ., & Uyar, E. Y. (2022). Göstergebilimsel bir çözümleme örneği olarak Cemil Kavukçu'nun 'Ablam' adlı öyküsü. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, 25, 263-298. <https://doi.org/10.30767/diledeara.1066970>
- Aytekin, H. (2016). *Çocuk ve gençlik edebiyatı (1. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bağcı, H. & Salman, D., S. (2023). Mavisel Yener'in "Sonsuzluk Kütüphanesi" adlı romanının söz varlığı açısından incelenmesi. *Kocatepe Beşerî Bilimler Dergisi*, 2, 207-225. <https://doi.org/10.61694/kbbd.1395515>
- Baş, B. & Cesur, E. (2015). Mavisel Yener'in Çocuklara Yönelik Öykülerindeki Eğitsel İletiler Üzerine Bir Araştırma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 64-76. <https://doi.org/10.16916/aded.96055>
- Baş, B. (2015). *Türkçe öğretimi açısından çocuk edebiyatı (2. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., vd. (2024). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (30. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chang, C. (2017). Methodological issues in advertising research: Current status, shifts, and trends. *Journal of Advertising*, 46(1), 2-20. <https://doi.org/10.1080/00913367.2016.1274924>
- Cho, C. H., & Khang, H. K. (2006). The state of internet-related research in communications, marketing, and advertising: 1994-2003. *Journal of Advertising*, 35(3), 143-163. <https://doi.org/10.2753/JOA0091-3367350309>
- Coşkun, M. V. (2006). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sesletim sorunu, Türkçenin çağdaş sorunları (1. Baskı)*. İstanbul: Divan Yayınevi.
- Demir, D. (2017). Hansel ve Gretel adlı masalın Greimas'ın eyleyenler modeline göre incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 3303-3315.
- Erbaş, Ş. (2012). *Çekilme suları/ bütün yazuları-2 (2. Baskı)*. İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.
- Greimas, A. J. (1966). *Semantique structurale*. Librairie Larousse. https://monoskop.org/images/1/1c/Greimas_AJ_Semantique_structurale_recherche_de_methode_1966.pdf f. 12.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Greimas, A.J., (1970). *Du Sens II*, Paris: Seuil.
- Günay, V. (2008). Görsel okuryazarlık ve imgenin anlamlandırılması. *Art-e Sanat Dergisi*, 19. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/193366> adresinden edinilmiştir.
- Kalelioğlu, M. (2020). *Yazınsal göstergebilim bir kuram bir uygulama-anlam üretim süreçleri (1. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kartal, Ş. (2021). *Nitel araştırmanın desenlenmesi*. Ed. M. Çelebi. *Nitel araştırma yöntemleri (2. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kerimoğlu, C. (2022). *Genel dilbilimine giriş (2. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kıran, A. (2013). Dilbilim, anlambilim ve edimbilim. *Turkish Studies*. 9(6), 719-729. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.6659>
- Oğuzkan, F. (2013). *Çocuk edebiyatı: yerli ve yabancı yazarlardan örneklerle (1. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Oğuzkan, F. (2021). *Çocuk edebiyatı (10. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öztokat N. (2005). Tzvetan Todorov'un yapıtı ve yazınsal araştırmalarda yöntemsel yenileme. *Dilbilim* (14), 21-27.
- Pulat, A., & Bulut, M.A (2019). Mustafa Kutlu'nun sır isimli öyküsünün göstergebilim yöntemi ile

- incelenmesi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 68-85.
- Rıfat, M. (2019). *Göstergebilimin ABC'si (1. Baskı)*. Ankara: Say Yayınları.
- Rıfat, M. (2022). *Homo semioticus ve genel göstergebilim sorunları (4. Baskı)*. İstanbul: Yapıkredi Yayınları.
- Sarıkaya, B. & Yamaç, E.A. (2023). Çocuk edebiyatında göstergebilimsel bir çözümleme örneği olarak Yaşar Kemal'in "Beyaz Pantolon" adlı öyküsü. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 12(2), 124-141. <https://doi.org/10.47130/bitlissos.1276424>
- Saussure, F. (1985). *Genel dilbilim dersleri (1. Baskı)*. Çev. Berke Vardar. İstanbul: Birey ve Toplum Yayınları.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat (1. Baskı)*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Şığırcı, İ. (2020). *Göstergebilim uygulamaları metinleri- görselleri- sanat yapıtlarını ve olayları okuma (1. Baskı)* Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (12. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şirin, M. (2000), *99 Soruda çocuk edebiyatı (2. Baskı)*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M. (2019). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış (1. Baskı)*. İstanbul: Uçan At Yayınları.
- Soylu, R. (2021). *Sanat eseri çözümlenmeleriyle göstergebilim (3. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tarakçı, G. (2023). Ziya Gökalp'ın alageyik manzum masalının göstergebilimsel analiz metoduna göre incelenmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 8(2), 433-454. <https://doi.org/10.29110/soylemdergi.1289711>
- Temizyürek, F., Şahbaz, K., & N. G.Z (2016). *Çocuk edebiyatı (2. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uçan, H. (2002). *Yazınsal eleştiri ve göstergebilim (1. Baskı)*. İstanbul: Perşembe Kitapları.
- Uçan, H. (2016). *Yazınsal eleştiri ve göstergebilim (2. Baskı)*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Yaylagül, Ö. (2022). *Göstergebilim ve dilbilim (1. Baskı)*. Ankara: Hece Yayınları.
- Yücel, T. (2005). *Yapısalcılık (4. Baskı)*. Ankara: Can Yayınları.
- Yücel, T. (2008). *Yapısalcılık (1. Baskı)*. Ankara: Can Yayınları.